זון אויפגאנג — 4.54
זון אונטערגאנג — 7.56

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאג

אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

וועטער: קלאר און מילדער

דינסטאג כה׳ אייר, תרצ״א. — Published Daily except Saturday and Sunday. — יערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און יונטאב — Vol. 21, No. 92. Winnipeg, Tuesday May 12, 1931.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS — MAY 18 1931

אנטי-רעליגיעזע ראיאָטן פארשפרייטן זיך איבער שפאניע

אנב - אורחא

פון מארק

הונדערט טויזנט פערד

א זיבעציק מייל פון ראנען זיינען הונדערט טויזנט פערד באשעפטיקט טאג און נאכט, יאר־איין, יאראויס, שבתים און יום־טובים אריינגערעכנט.

זיי בעטן ניט קיין עסן און פארלאנגען ניט קיין רו. אלץ וואס זיי דארפן איז אביסל פארשטענדניש און אויפמערקזאמקייט, — און זיי ציען דעם שפאן כסדר, אן אן אויפהער, — אמאל, קריכנדיק ארויף־באנד, שטריינגט מען אביסעלע אן די כחות, און דאן, וואן עס קומט אראפבאנד, האלט מען צוריק די לייצעס.

די דאזיקע פערד זיינען ניט מער ווי א באגריף. זיי עקזיסטירן באמת ניט. אכער זייערע כחות זיינען דא, און זיי נעפינען זייער ממשות׳דיקן אויסדרוק.

די דאזיקע כחות, די "פערד־קראפט", ווערן פארזיכטיק געזאמלט מיט דער הילף פון זייער שכל׳דיקע מאשינען, און דער קאלאסאלער סך־הכל פון די הונדערט טויזנט פערד קראפט ווערט דערנאך טראנסמיסירט דורך אייניקע דינע דראטן אין דער גרויסער שטאט אריין צו באלייכטן הייזער און נאסן, צו הייצן אויוונס, צו באוועגן פארשיידענע מאשינען און צו טרייבן די ריזיקע רעדער פון דער אינדוסטריע.

דאס איז די סאמע נשמה פון דער מאדערנער שטאט, — די עלעקטרישע ענערגיע, און אט די דראטן זיינען די לעבנס־נערוון פון דער שטאט: האקט זיי איבער, און די גרויסע שטאט וועט אנהויבן קארטשען זיך אין טויט־קאוולסיעס.

***

די פאינט דו באי עלעקטרישע סטאנציע איז ניט די איינציקע, ניט די גרעסטע און ניט מאדערנסטע אין מין.

זי איז אפילו ניט די איינציקע וואס שטעלט צו עלעקטרישע קראפט פאר ווי־ניפעג.

זי איז אבער בן אזונדער אינטערעס פאר אונז, ווייל זי איז א אינזערע.

זי באלאנגט צו די בירגער פון ווינניפעג און ווערט אנגעטריבן פון זיי פאר די נוצן פון דער באפעלקערונג, און ניט פאר פרי־וואטע פראפיטן.

און א דאנק איר איז ווינניפעג געוואָרן איינע פון די עלעקטרישסטע שטעט אין דער וועלט, און אמוויניקסטנס דא אונז׳ן קאנטינענט איז עלעקטרישע קראפט ערגעץ ניט בייליקער און ווערט ניט באנוצט אין אזא גרויסער מאס פאר דער מאנ־שעגלא־כער באקוועמלאכקייט פון די בירגער, ווי אין ווינניפעג.

***

א דאנק דער העפלאכקייט פון דער סיסטי היידרא פארוואלטונג דאנק איך, אזוי־מען מיט נאך א צאל ווינניפעגער בירגער, געהאט די געלעגנהייט צו באזוכן די קראפט סטאנציע אין פאינט דו באי און באוועגן דערן אירע גרויסע אויפמערק, פון וועלכע מיר, אלע איינוואוינער פון ווינניפעג, גע־ניסן אזוי פיל.

דער פארוואלטער פון דער היידרא, דזש. ג. גלאסקא, איז געווען זייער גאסטפריינד־לאך, און ער האט זיך געוואנדט צו בלויז פאר דעם, אז די געסט זאלן זיין צופרידן־נאר אויך אז זיי זאלן זיך אנשטעקן מיט זיין איינגענעם ענטוזיאזם פאר זיין באליבטן קינד: דער סיסטי היידרא, — און אז זאלן טאקע דערנאך באוויזן אנדערע מיט דעם עבלבן ענטוזיאזם.

דזש. ה. עיקסאן, דער גענעראל־פארוואל־טער, האט קיין אויג ניט אראפגעלאזן פון די היידרא געסט, און ער האט יעדע מינוט פון טאג (און נאכט) אכטונג געגעבן, אז קיינעם זאל ניט פעלן קיין פיישע באקוועלאכקייטן און אז קיינער זאל חלילה ניט לאנגווייליק זיך.

***

אן אלדערמאן "דזשיפי" באריי, דער פארזיצער פון דער מוניציפאלער "יוטיליטי קאמישאן", דער נאטינאלער באלעבאס פון דער שטאטיקער היידרא, איז געווען "דער טראן איינטער דער מאכט", און ער האט פון דערווייטן געהאלטן אן אויג, אז אלץ זאל אנגיין צו אלעמענס צופרידנהייט.

אן צו גוטן דארפן דערמאנט ווערן אויך די אנדערע דריי היידרא באאמטע וואס האבן אונז באגלייט אויף אונזער צווייטאגיקער רייזע: פון חויפט אינזשענער דזש. וו. סענגער, מר. ל. סמיט מר. ס. דזש. מאלבי, וועלכע האבן אכטונג געגעבן, אז מיר זאלן זיין גוט אינפארמירט און פאר־שטיין וואס מיר זעען.

און ווייל די היידרא איז פון אזא גרויסער באדייטונג פאר די ווינניפעגער ביר־גער, און ווייל דער דערפאלג פון אט דער קהל׳שער אונטערנעמונג איז א פענאמע־נאלער און האט דערפאר א פיל גרעסערע ווי א קאפאלע באדייטונג, וועל איך פרו־בירן אינפארמירן אונזערע לעזער פון דעם וואס איך האב געזעען און וואס פאר אן איינדרוק דאס האט אויף מיר געמאכט,— מעג עס אונז קאסטן עטלאכע טעג פון אונזערע שטעטן אין דער דאזיקן "קאלום".

אבר דאס איך די ווייז טעג געגעבן ווי־ניפעגס ברויט און געטרונקען ווינניפעגס "דזשינדזשער אייל" — שמארק צעמישט מיט אינפארטאציעס פון שאטלאנד, — און איך בין אויף שולדיק א באריכט, פאר אייער גאסטפריינטלאכקייט . . .

***

אונזער ציל איז געווען סלייוד־פלס, צו אינפארמירן די נייע עלעקטרישע סטאנ־ציע וואס ווערט דארטן פארענדיקט פאר די ווינניפעגער בירגער.

אבער צוערשט האבן מיר זיך אפגע־שטעלט אין פאינט דו באי, וואו עס גע־פינט די אלטע אפעקטרישע סטאנציע, וועלכע האט אונז אפגעריגט פאר די לעצ־טע צוואנציק יאר מיט אזויפיל אויסצייי־כענונגען און וועלכע וועט אונז נאך דיינען פאר דורות, אזוי לאנג ווי קיין נייערע ביי־ליקערע קוואלן פון ענערגיע וועלן ניט גע־פונען ווערן.

אן אויף דיינע, אז אונזער "אלטער פריינט", די סטאנציע אין פאינט דו באי, האט פארדינט אונזער באווז, און איך וועל מארגן מיטטייל איינציקע פון מיינע איינ־דרוקן פון איר, — אן דערנאך וועלן מיר זעען, וואס טוט זיך אין סליוו פאלס.

MONDAY MAY 11, 1931.

Classified Section

קלאסיפיצירטער אפטייזונג
3 מאנאט $2.15
6 מאנאט $4.
1 יאר $7.50

ערזענלאכעס:: PERSONAL

לייף אינשורענס
צו האבן א פאליסי און ניט ארום־דער ארום דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chamb
Phone 89 688

מעדיצינישער מאסאזש
ע. סאלאוויי, פראפ. מאסאזשיס־מאנדעלט פראקטיזיס, אלע פארכסון־מאטיזם. "דרייי קאפינג". 838 סאר־ט בלאק. פאן 066 88: רעז. 53410

אן אפיס פוינטישער פארלאנגס
פאר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone

AACTIVE MESSENGER & TRANSFER
אים, מאטאר סייקלס, טראקס
PH. 26 062 121 ALBER

קויפט איר א קאר?
פון פאר אייך איינשפארן פון 25 ביז 40 פרענט אויף נייע און גענוצטע קארס איבערגעגעבן פון האנט־ט אויסשלסלאר. איער קאר ווערט ענטשן אין טרייד. ליסיסט טערמס.
זיך ווענדן צו
וויליאם ספיוואק
WILLIAM SPIVAK
טעלעפאן 27 986

A. MUIR
אוטאמאביל־ווייזער
דזוקא פינגישינג סטיישאן
פענדערס און באדי ריפעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

:: פארזענטן :: FOR RENT

ארזענטן א שיינעם דריי רום סוויט אלעקטריק אפארטמענט. מעסיקע רענט. ערגן צום קערטייקער, סוויט "דיי", נאן 668 56.

ארזענטן א זעקס רום מאדערנע הויז. זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON—465 Flora

ארזענטן א גרויסע ליכטיקע רום, פאר א באי אדער מידל, מיט בארד, נאן דעם טעלעפאן. טעל־ווייס 54 089. 382 עלפרעד עווענו.

עדזוואוד אפארטמענטס
פאר נארס מיין און פאלעדזש. גרויס רום סוויטס, אן קאן 47.50 ביז $55. עלעקטריק רעפרידזשעריישאן. טעלע־ט צום קערטייקער 175 55 אדער ענטשל איידזשענטס
THE EMPIRE LOAN
Phone 26 365

ארזענטן א 6 רום פולי מאדערן הויז, 284 בעיד אוועניו. זיך ווענדן אין באראנס עווענו. טעלעפאן 475 56.

ארזענטן א סוויט פון 3 גרויסע רומס, ליכ־ריים, גרויסער האל, 2 באלקאנס, גוט אויפגעזן וואס זוכט א שיינע היים. קע ראנס. באלאיקער אזיין. זיך אין 420 מאינטאבא עווענו.

בלעטן א 3 רום סוויט אין באלטיק מאנסענס. זיך ווענדן אין סוויט 5, נאן 5 און 7 אוונט, רענט דערזיכט $40 צו $30.

ארזענטן 2 אדער 3 רום סוויט, ליכ־רומס. אלע באקוועמלאכקייטן. פאר־מאר א יונג פארל. זיך ווענדן צו מרס. 496 אבערדין עווענו.

ארזענטן 2 אדער 3 רומס אין א פול ערנגע הויז. זיך ווענדן אין 380 בעיד עו.

ארזענטן א 3 רום סוויט מיט אלע מודערן באקוועמלאכקייטן. עלעקטרישער אויוון, אן וואסער. ווענדן 362 סטעלא עווע.

שעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

אנפעקשאנערי און סיגאר, אויף אייי־ן די בעסטע פארערס אין שטאט. מיט וואוינונג בלויז $40. סטאק פיקסטשורס $1.500.

אנפעקשאנערי און גראסערי, באר־סט אלס ערשט־קלאסיקע סטאר. רענט 4 רום סוויט און נאראנטי $47.50. אן פיקסטשורס בלויז $1.000.

גראסערי, שליסט זיך 6 אויינינג, $40. סיילס איבער $1.500 א מא־ן. סטאק און פיקסטשורס $2.500. איב איר ווילט א געשעפט, זעט

פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 MAIN ST. PHONE 51

אוטע באדינונג צו מעסיקע פרייזן
איר דארפט איבערמומן, אדער וועל־כע עס אין פראנספער ארבעט. טעלעפאנירט צו
סימקינס טראנספער, 52 540
איר וועט זיין זייער צופרידיד אדרעסט ביי אונז אייערע
האלץ
די בעסטע האלץ צו בילליקע פרייזן
SIMKIN'S TRANSFER
456 STELLA AVE. PHONE 52 5

כותל מערבי באריכט איז גינסטיק פאר אידן, הערט "איטא"

באריכט פון קאמיסיע וועט נאך באלד ניט פארעפנטלאכט ווערן

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

ירושלים, מאי 12 (איטא). — אז דער כותל־מערבי איז הייליק בלויז פאר די אידן איז איינער פון די וויכטיקערע באשלוסן לער קאמיסיע, ווי די "איטא" דערוויסט זיך פון ראיעלע קוואלן. ווי עס קומט אויס, האט די קאמיסיע אנערקענט פאר די אידן דאס רעכט צו באנוצן זיך ביים כותל מע־רבי מיט ספר־תורה׳ן און אנדערע רעלי־גיעזע מכשירים.

לאנדאן, מאי 12 (איטא). — דער באר־ריכט פון דער כותל־מערבי קאמיסיע וועט ניט פארעפנטלאכט ווערן נאך אביסל צייט, ווי די "איטא" איז ראיעל אינפארמירט געווארן.

אימיגראנטן הילף פאראיין באשליסט אז די צייט איז איצט ניט גינסטיק צו ווענדן זיך קיין אטאווא

מאנטרעאל, מאי 12 (איטא).— עס איז איצט ניט די פאסיקע צייט צו שיקן א רעלעגאציע קיין אטאווא כדי משתדל צו זיין זיך די רעגירונג זאל אריינלאזן געווי־סע קאנטינגענטס פון אימיגראנטן.— האט דערקלערט דעפוטאט ס. וו. דזשייקאבס, ביי דער יערלאכער פארזאמלונג פון מאנ־טרעאל אימיגראנטן־הילף פאראיין. דאס איז אפגעהאלטן געווארן.

מר. דזשייקאבס האט אנגעצייגט, אז די רעגירונג און סיי די אפאציעז זיינען ערנסטליק קעגן דער עפענונג פון קאנא־דער מיירן פאר אימיגראנטן ביי איצטיקן מאמענט, גלויבנדיק, אז אזא האנדלונג וואלט אונטער די איצטיקע באדינגונגען געפירט צו א פארגרעסערונג פון דער אר־בעטסלאזיקייט.

א באריכט פון א. דזש. פאול, דירעקטאר פון׳ם אימיגראנטן־הילף פאראיין, האט גע־

פראפעסאר מייקלסאן וועט האבן א פריוואטע לויה

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

לאס־אנדזשעלעס, מאי 12 (איטא). — די לויה פון פראפ. מייקלסאן וועט זיין פון א פריוואטן כאראקטער, און בלויז מיטגלי־דער פון זיין פאמיליע און אייניקע אינטי־מע פריינט וועלן זיך אין איר באטייליקן. די לויה צערעמאניע וועט דורכגעפירט ווערן היינט (דינסטאג) אוונט פון דר. טעאדאר פאורס, פאסטאר פון דער ליבע־ראלער יוניאן קירך. דער נפטר וועט באער־דיקט ווערן אין אלטאדענא, קאל.

היינט שוועסטער-טאג פון מו־טער פאראיין פון ת״ת

א שוועסטער־אוונט פון מוטער־פאראיין פון ת״ת וועט דורכגעפירט ווערן היינט אוונט, אין ת״ת, אינ׳ם פראגראם וועלן זיך באטייליקן מיס סיים, פיאנא, און מאנטי סיים, געזאנג, אלע מיטגלידערנס פונ׳ם "פרויען קלוטער פארבאנד" פון ת״ת זיינען באזונדערס איינגעלאדן. די פרויען וואס האבן גענומען דיסקריפטן צו זאמלען פאר דער ת״ת זיינען געבעטן צו ברייגנען דאס געלט אדער די ביכ־לאך.

דאָפּלטע גראדואירונג פון פרץ שול מאי 31טן

ווי מ.גיט אונז איבער וועלן דאס יאר גראדואירן פון פרץ שול 38 תלמידים און תלמידות, צוויש זיי 29 פון די עלעמענ־טאר שול און 9 פון די העכערע קורסן.

ס׳איז די ערשטע גראדואירונג פון העכערע קורסן, און די זעקסטע פון עלע־מענטאר שול, און די טוער פון די לע־רער פון דער פרץ־שול גרייטן זיך דערי־בער צו זייער שטארק צו דעם יום־טוב.

זונטאג, דעם 31טן מאי, 3 נ. מ., וועט פארקומען א גרויסער קינדער קאנצערט אין דאמיניאן טעאטער.

אין אוונט פונם זעלבן טאג וועט דורכ־געפירט און געפייערט ווערן די טאפלטע גראדואירונג מיט א באנקעט אין פרץ־זאל. דארט וועלן אויסגעטיילט ווערן די דיפלאמען צו די גראדואירטע.

די שול פייערונגען וועלן זיך פארענ־דיקן מיט א גרויסער שול אויסשטעלונג צו וועלכער די לערער גרייטן זיך דאס גאנצע יאר. די שול אויסשטעלונג וועט ווארשיינלאך פארקומען אין סוף יוני.

דריי איינלאך דערטרונקען ווען שיפל קערט זיך איבער

לעטבריידזש, אלט., מאי 11. — רובי מעקריי, סטעגלי קראו און לאיד קעמבל, אלע אין דעם עלטער פון זעכצן יאר, שי־לער פון דער באראן הייסט נאכט שול האבן זיך דערטרונקען שווימענדיק אין א שיפל אויף קעהא לעיק.

נאר צוויי איינלאך וועלכע זיינען גע־ווען אין דער שיפל האבן זיך גערעטע־ווען צושווימענדיק צום ברעג. איין קער־פער איז שוין ארויסגעצויגן געווארן פון טייך.

דזשיימס ראטשילד לייקנט קלאנג אז ער האט בדעה אנצונעמען פרעזי־דענטשאפט פון ציוניסטישער ארג.

לאנדאן, מאי 12 (איטא). — דזשיימס רע ראטשילד האט היינט באפולמעכטיקט די "איטא" אפצולייקענען קאטעגאריש, אז ער זאל האבן וועלכן ס׳איז אבזיכט אנצו־נעמען די פרעזידענטשאפט פון דער ציוניסטישער ארגניזאציע, אויף דר. ווייצ־מאנס ארט, ווי עס איז געווען באריכטעט אין דעפעש פון ירושלים.

אלע קלאנגען וועגן דעם האבן קיין שום גרונט ניט, האט ער געזאגט, און ער געטט אפילו ניט אין אנבאטראכט וועלכע ס׳איז פארלאנגען פון דעם מין.

פאליציי ריכטער גלויבט ניט אין הייל־קראפט פון משקה, און קאמטשענקא מוז נעבאך זיצן

קאמטשענקא האט געמאכט א זויערע מינע און ער האט אויעגעגעמארשירט אין „חר־גדיא" אריין צו "פארבייזינגען" דאר־טען צען טעג.

ווי אזוי קלים וועט זיך באגיין אן זיין מעגלאכער דאזיע "מעריציין", קאן אונזער רעפארטער קיין ענטפער ניט געבן, בלויז איין גאט אין הימל ווייס.

פרידנס קאנפערענץ מיט דוכאבאָרן אראנזשירט אין ב. ק.

וויקטאריא, ב. ק., מאי 12. — א "פרי־דענס קאנפערענץ" צווישן די דוכאבאָרן פון ברייטיש קאלומביא, דער פראוויינציע־לער פאליציי אין די קאנאדער איינוואוי־נער פון די געגנטן וואו די דוכאבאָרישע ישובים געפינען זיך, וועט פארקומען אין טראמס, ב. ק., קומענדיק פרייטאג.

די קאנפערענץ איז אראנזשירט געווארן צווישן אסיסטענט פאליציי קאמישענער דאנוואודי און פעטער ווערינין, דוכאבאָרי־שער פירער, און די פאליציי גיט צו גרויס־סע באריכטונג צו דעם צוזאמענקומס.

ווי עס ווערט פארשטאנען, וועלן דא די דוכאבאָרן, זוכן צו דערוויינען אז אלע אומ־רוען צווישן זיי ווערן פאראורזאכט פון די "זין פון פרייהייט", און אז די איבערזיכע דוכאבאָרן שטרעבן צו לעבן אין פרידן און אין אנקלאנג מיט די געזעצן פון לאנד.

(::)

אידישער ארבעטער אין מאָסקָ־ווער פאבריק קריגט מיט א האק איבער קאָפּ

מאסקווע, מאי 12 (איטא). — גרויס צארן און טוהל האט געהערשט אויף דעם עלעקטרישן זאוואד, אלס רעזולטאט פון א מערדערלאכן אנפאל וואס איז געמאכט געווארן אויפ׳ן אידישן ארבעטער, סטא־ליאראוו. עס זיינען אפגעהאלטן געווארן מיטינגען פון די ארבעטער וועלכע האבן געפאדערט, אז סטאליאראווס אנפאלער זאל קרינן די העכסטע שטראף.

דער אנפאל איז פארגעקומען נאכדעם ווי סטאליאראוו, א מיטגליד פון דער פיי־ער בריגאדע אויף דעם זאוואד, האט גע־האלטן א רעדע אויף דער אלגעמיינער פראזאמלונג פון די זאוואד ארבעטער, און האט שארף קריטיקירט דעם מאנגל פון דיסציפלין צווישן די דארטיקע ארבעטער. צוויי ארבעטער, פאלושין און מעטשאיעוו, האבן געגעטפערט מיט שארפע רעדעס אויף דער קריטיק.

ווען דער מיטינג האט זיך געשלאסן איז סטאליאראוו ארויסגעגאנגען אין דעם גא־ראזש און האט דארטן געקראגן צוויי מאל מיט א האק איבער׳ן קאפ. די פאליציי האט פעסטגעשטעלט אז דער ארבעטער פאלושין איז געווען דער וואס איז באפאלן סטאליאראוו. דער טאג פון פאלושינס פראצעס וועט איינגיכ אנאנסירט ווערן.

שאך טורניר היינט אוונט

א טורניר פאר דער שאך־משעשפיאנ־שיפ אין ווינניפעג, אונטערן אויספיזיכט פון ווינניפעגער שאך אסאסיאיישן, פאנגט אן היינט, 8.30 אוונט, אין די צי־מערן פונם שול־זאל.

דאס טורניר איז אפן פאר יעדן שאך־שפילער וואס וואוינט אין ווינניפעג. דער געווינער פון ערשטן פלאץ וועט באקומען די ס. איטאן טראפייע מיטן טיטול—פארן יאר 1931-32.

איינסריט־געלט צום טורניר איז א דאָ־לאר.

גרויסער עולם ביי לויה פונ׳ם דער־מארדעטן באנק מענעדזשער

א גרויסער עולם פון סימפאטיזירנדיקע בירגער האבן נעכטן באגלייט צו זיין אייביקער רו מיידזשאר פ. ב. ר. טאָ־קער, וועלכער איז דערמארדעט געווארן פרייטאג אינדערפרי פון די באנדיטן וועל־כע האבן באר׳וויבט די דאמיניאן באנק אויף שערבארוק און נאטר דיים.

דער דערמארדעטער מיידזשאר טאקער איז געווען א מיטגליד פון דעם 31טן באַ־טאליאן וועלכער איז פארמירט געווארן אין קאלגארי, אין 1914, און איז קאמאנ־דירט געווארן פון לייט־קאל. א. ה. בעל, פון קאלגארי. ער האט זיך אנגעשלאסן אלס לייטענאנט, און אין 1915 איז ער אוועק אויף דער אנדער זייט ים. אין פראנקרייך האט ער זיך דערדינט צו קאַ־פיטאן און שפעטער צו מיידזשאר. ער איז דערקאמענדירט מיט א מיליטערישן קראס און ער איז געווען זייער פאפולער צווישן די אפיצערן פון דער זעקסטער קאנאדער בריגאדע. וואס איז קאמאנדירט געווארן פון בריגאדיר־גענעראל קעפשן, פון ווינניפעג.

אין יאר 1919 האט מעדזשאר טאקער זיך צוריקגעקערט קיין קאנאדע. און ער

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, מאי 12

פארזאמד. אום וואלן ביי בנות־ציון פרי לאאן, 8 נ. מ. פון גרויסער ת״ת.

אלגעמ. פארזאמד. פון יונגע פרויען סיס־טערהוד, 8.30 נ. מ., ביי מרס. נאלד, 316 פלארא עווע.

שוועסטער אוונט פון מוטער פאראיין פון ת״ת, 8 נ. מ., אין ת״ת.

רד. בלאנדעל וועגן ניט גינסטיקער־דער־נערונג פאר קינדער 8 נ.מ. אין פאלקס שול

מיטוואך, מאי 13

רד. שובין ביי שוועסטער־אוונט פון בנות־ציון, 8 נ. מ., אין קליינער ת״ת.

פארזעצונג פון דיסקוסיע וועגן לינקס און רעכטס אין ארב. באוועגונג ביי ארב. פרויען הילף נעז., 8.30 נ. מ., אין פריי־הייט טעמפל.

ארטור זינלבויס וועגן דער ארב. פרוי אין אייראפע ביי פארזאמד. פון פרויען ארב. רינג בר., 8.30 אוו., אין פרייהייט טעמפל.

פרייטאג, מאי 15

"מעסטל אוונט" ביי איד. ארב. קולטור צענטר, 8.30 אוונט, אין פרייהייט טעמפל.

"דאלאר קאמפיין" פון כנסת ישראל סיסטערהוד.

זונטאג, מאי 17

טאנץ אונטער אויפזיכט פון אינדוסט. נארל פאך יוניאן, 8.30 אוו., אין פרד־זאל מיי פון מ. ס. קלינינג ביי מרס. ס. לא־פינסקי, 384 מעדנעס עוו., 2.30 ביז שפעט שוועסטער־אוונט פון ליידיס אקז. ליגת הצדק ביי מרס. טולטשינסקי, 465 פרינס־שארד עווענוי.

ארג. פארזאמד. פונ׳ם הנוער השובר, 3 נ.מ. פונקט, אין לאקאל. וויכטיקע פראגז.

דינסטאג, מאי 19

עקז. פארזאמד. פון חיב. סיק בענ. סאס., 8 נ.מ., אין קאס רום פון קווינס טעאטער

פארזאמד. פון מאקארייווער ליידיס סאס. אין עטרת ישראל שול, 8 נ.מ. (פרויען נעבעטן ברייננען ביכלאך).

פרייטאג, מאי 22

עזריאל שטיינבערג וועגן בערגלסאנס "מידת הדין" ביי איד. ארב. קולט. צענ־טער, 8.30 אוונט אין פרייהייט טעמפל.

זונטאג, מאי 24

איינטאנייקער יאריד פון איקאר. וועטשע־רע און פארווייזונג, אין פרייהייט טעמפל

מאָנטרעאָל קריגט א נייע אינזשענער

מאנטרעאל, קוועב., מאי 12. — פרעמי־ער בענעם איז געווען זייער אפטימיסטיש דא אין א רעדע וואס ער האט געהאלטן פאר א פארזאמלונג פון דער "מאנופעק־טשורערס אסאסיאיישן". ער האט אויס־גערעדיקט זיין איבערצייגונג, אז דער נידע־ריקסטער פונקט פונ׳ם קריזיס איז שוין דערגרייכט געווארן אז אן אן אויפגאנג וועט דאס לאנד גיין בארג־אריף.

איין אורזאך פון זיין אפטימיזם איז גע־ווען דער גרויסער דערפאלג אין דער וואָ־רימער אפרוף פון קאנאדער באאעלקערונג אויף דעם 250 מיליאן דאלארדיקן "קאנ־ווערשען לאאן". — "אויף מיר האט גע־מאכט זייער א שטארקן איינדרוק דאס וואס מיר זעען איצט דא אין לאנד", — האט דער פרעמיער געזאגט. "מיר האבן גע־בעטן דאס פאלק אויסצובייטן זייערע רע־גירונגס ווערט־פאפיר אויף אנדערע, מיט א נידעריקערער ראטע פון צינזן, און דער גרויסארטיקער ענטפער אויף דעם פאר־שלאג איבער׳ן גאנצן לאנד איינגעגעבן, אז אלע קאנאדער זיינען נייגעריק צו העלפן אין דער אנטוויקלונג פונ׳ם לאנד און צו באַ־ווערן אין אן ערט אין אבער געלונגען צוריקצו־האלטן דער מאסן אין אן אויפגאנג אין דער אנטוויקלונג פון די קירכן, מאנאסטירן און מאנאסטיר־ווערן אין דער אנדערער אנטוויקלונג פון דער אינדוסטריע.

אין מאדריד, לויט קאטוילישע באריכטן, זיינען זיך צען טויזנט נלחים, מאנאכס און נאנעס צעלאפן פון די קירכן, מאנאסטירן און קאטוילישע אינסטיטוציעס און באַ־האלטן זיך ביי פריינט. דער מאסטריעלער שארן פון די שריפות ווערט אפגעשאצט אין פינף מיליאן דאלאר.

מאנועל מואינא, ארבעטער פירער, באַ־שולדיקט טייליוויי דיי רעגירונג פאר׳ן דער ראיאטן, — ער גלויבט, אז די רעגירונג איז געווען צו מילד צו דער קירך, וואס האט ארויסגערופן דעם פאלקס צארן.

קירכן און מאָנאסטירן זוערן געצונדן איבער׳ן גאנצן לאנד

מאדריד, מאי 12. — די אנטי־רעליגי־עזע ראיאטן וואס זיינען נעכטן אויסגע־בראכן אין מאדריד האבן זיך פארשפרייט איבער׳ן לאנד, און ערנסטע אויסברוכן זיינען פארגעקומען אמווייניקסטנס אין נאך א האלבן טוצן פון די גרעסערע שטעט אין לאנד.

א המון פון 300 מענשן האט פארברענט א יעזואיטישן מאנאסטיר אין מאלאגא נאך האלבער נאכט.

אין סעוויל האט א המון אטאקירט די טויערן פון א מאנאסטיר פון אלטע נאנעס. דער פאליציי איז אבער געלונגען צוריקצו־האלטן די מאסן, און די נאנעס זיינען זיך צעלאפן דורך די הינטער־טירן און באַ־האלטן זיך ביי פריינט.

אין מאלאגא האט א המון פארברענט א יעזואיטישע הויז, האט זיך אריינגעריסן אינם ארכיביסקאפס פאלאץ, צעשמעטערט דארטן דאס שעבל און אונטערגעצונדן דעם פאלאץ. דערנאך האבן זיי געצוואונגען דעם ארכיביסקאפס שאפער צו טרייבן זיין אוטאמאביל איבער׳ן שטאט און זיי האבן אפלאדירט די אנטי־קיריך דעמאנסטראנטן. דעם אוטאמאביל האבן זיי דערנאך פאר־ברענט.

אין סאראגאסא האט דער המון אונטער־געצונדן דעם קאטוילישן סעמינאר, אבער דער פאליציי איז געלונגען צו פארטרייבן דעם המון און אויסלעשן די שריפה. אין קארדאוואַ האט מען געוואָרן שטיינער אין די פענסטער פון די מאנאסטירן און קירכן.

אין מאדריד, לויט קאטוילישע באריכטן, זיינען זיך צען טויזנט נלחים, מאנאסטרן און נאנעס צעלאפן פון די קירכן, מאנאסטירן און קאטוילישע אינסטיטוציעס און באַ־האלטן זיך ביי פריינט. דער מאסטריעלער שארן פון די שריפות ווערט אפגעשאצט אין פינף מיליאן דאלאר.

מאנועל מואינא, ארבעטער פירער, באַ־שולדיקט טייליוויי דיי רעגירונג פאר׳ן דער ראיאטן, — ער גלויבט, אז די רעגירונג איז געווען צו מילד צו דער קירך, וואס האט ארויסגערופן דעם פאלקס צארן.

"קאָנווערשאָן לאאָן" גרויסער דער־פאָלג דערציילט פרעמיער בענעט

מאנטרעאל, קוועב., מאי 12. — פרעמי־ער בענעט איז געווען זייער אפטימיסטיש דא אין א רעדע וואס ער האט געהאלטן פאר א פארזאמלונג פון דער "מאנופעק־טשורערס אסאסיאיישן". ער האט אויס־גערעדיקט זיין איבערצייגונג, אז דער נידע־ריקסטער פונקט פונ׳ם קריזיס איז שוין דערגרייכט געווארן אז אן אויפגאנג וועט דאס לאנד גיין בארג־אריף.

איין אורזאך פון זיין אפטימיזם איז גע־ווען דער גרויסער דערפאלג אין דער וואָ־רימער אפרוף פון קאנאדער באאעלקערונג אויף דעם 250 מיליאן דאלארדיקן "קאנ־ווערשען לאאן". — "אויף מיר האט גע־מאכט זייער א שטארקן איינדרוק דאס וואס מיר זעען איצט דא אין לאנד", — האט דער פרעמיער געזאגט. "מיר האבן גע־בעטן דאס פאלק אויסצובייטן זייערע רע־גירונגס ווערט־פאפיר אויף אנדערע, מיט א נידעריקערער ראטע פון צינזן, און דער גרויסארטיקער ענטפער אויף דעם פאר־שלאג איבער׳ן גאנצן לאנד איינגעגעבן, אז אלע קאנאדער זיינען נייגעריק צו העלפן אין דער אנטוויקלונג פונ׳ם לאנד און צו באַ־ווערן אין אן ערט אין אבער געלונגען צוריקצו־האלטן דער מאסן אין אן אויפגאנג אין דער אנטוויקלונג פון די קירכן, מאנאסטירן און מאנאסטיר־ווערן אין דער אנדערער אנטוויקלונג פון דער אינדוסטריע.

דער פרעמיער האט אויסגעזאגט אז דער אנטוויקלונג פונ׳ם לאנד און צו באַ־ווערן זיך צען טויזנט נלחים, מאנאסטרן און נאנעס צעלאפן פון די קירכן, מאנאסטירן און קאטוילישע אינסטיטוציעס און באַ־האלטן זיך ביי פריינט. דער מאסטריעלער שארן פון די שריפות ווערט אפגעשאצט אין פינף מיליאן דאלאר.

מאנועל מואינא, ארבעטער פירער, באַ־שולדיקט טייליוויי דיי רעגירונג פאר׳ן דער ראיאטן, — ער גלויבט, אז די רעגירונג איז געווען צו מילד צו דער קירך, וואס האט ארויסגערופן דעם פאלקס צארן.

סיטי קאָנסיל הערט שארפע פראָ־טעסטן קעגן זונטאגדיקן גאָלף

א גרויסע דעלעגאציע פון גלחים, קיריך פארשטייער און מיטגלידער פון "לאדרס דעי אליינעס" האט באזוכט די גאנצע פון סיטי קאונסיל לעצטן אוונט און האט פרא־טעסטירט קעגן דעם פלאן צו דערלויבן צו האלטן אפן די מיניאטור גאָלף קורסן זונ־טאג, אויסער יר קירך שטונדן.

אויסהערנדיק די פראטעסטן, האט דער סיטי קאונסיל איבערגעגעבן די פראגע צו דער קאמיסיע.

די פראגע פון אסיגנירן 10 טויזנט דא־לאר פאר נייע ביכער פאר דער שטאטיקער ביבליאטעק איז ווארים דיסקוטירט גע־ווארן ביי דער זיצונג, און דער פארשלאג איז צום סוף אנגענומען געווארן.

אלד, פלאי האט פארגעשלאגן א טעג זאל שיקן קיין אטאווא א דעלעגאציע וואס זאל באשטיין פונ׳ם מעיאר, אלד. גרעי און אלד. ענדריוס צו פארערן פון דער רע־גירונג א גרעסערע פראגראם פון בוי אר־בעטן. נאך ליינגערע דיסקוסיעס, האט דער מעיאר דערקלערט אז ער וועט פארלוזן א ספעציעלע אומאפיציעלע צייטונג פונ׳ם קאונסיל וועגן דער פראגע די וואר.

די זיצונג האט אנגענומען א פארשלאג פון אלד. גרעי, וועלכער האט אויס צופרידד־ן דיעס מיט דעם פרעמיערס דערקלערונג אז די רעגירונג איז גרייט פאר אן ארבעטס־לאזייקייט פארזיכערונג פלאן. די רעזאלו־ציע פארלאנגט, אז אזא פלאן זאל דורכ־געפירט ווערן אזוי שנעל ווי מעגלאך.

(::)

לעצטע פארשטעלונג אין קווינס מארגן

מארגן (מיטוואך) אוונט, וועט די יעקב קאהן (בערלין) קאמפאני אויסטרעטן אין דער לעצטער פארשטעלונג אין קווינס טע־אטער אויף זייער איצטיקן באזוך אין ווי־ניפעג. דאס וועט זיין די געזעגענונגס פאר־שטעלונג אין דער ערן אוונט פון יעקב קאהן (בערלין). צו דער געלעגנהייט פירט ער אויף "קול שופר", און ער פארזיכערט, אז דאס וועט זיין די אינטערעסאנטסטע פארשטעלונג פון דעם גאנצן רעפערטואר וואס ער האט דא געשפילט. ער לאדט איין אלע אידן צו זיין ערן אוונט, און צו דער געזעגענונגס פארשטעלונג.

מארגן צווייטע לעקציע פון ח. גרינבערג

חיים גרינבערג, וועלכער האלט דא איצט א סעריע פון 10 לעקציעס, וועט מארגן (מיטוואך) האלטן די צווייטע לעקציע פון דער סעריע. די טעמע וועט זיין "מא